

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Scientific

علمی

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی – سعید افغانی»

۲۰ می ۲۰۱۲

چشم چرانی

چشم چران به کسی گفته می شود، که کنترل چشم خود را در اختیار خود ندارد و به هر طرفی چشم می اندازد. اگرچه این عادت در ابتداء کم و آن را انسان بی اهمیت می شمارد ، ولی ؛ به مرور زمان زیاد شده و در نهایت امر به مرحله ای می رسد که چشم از اختیار انسان خارج و اعاده دوباره کنترل بر چشم به کار دشواری مبدل می گردد، که حتی اطبای ماهر و متخصص در بخش چشم چرانی، هم از علاج آن عاجز می مانند.

علماء بدین باوراند:

چشم چرانی قبل از این که برای دیگران مزاحمت و ضرر ایجاد کند، برای خود شخص مضراست و همچنان از نظر علمای روانشناس و علمای علم اخلاق، چشم چرانی هنگامی که به صورت یک عادت مزمن مبدل گردد، به حیث یک مرض روانی به حساب می آید.

تحقیقاتی را که روانشناسان در مورد عمل چشم چرانی به عمل آورده اند ، می گویند که چشم چرانی در مردان به علت مقابله با خود نمائی در زنان به وجود آمده است و به اصطلاح عامل آن را در خود نمائی زنان می دانند. خودنما به شخصی اطلاق می شود که خود را در معرض دید دیگران قرار می دهد و چشم چران به شخصی گفته می شود که از تماشا و نگاه کردن به دیگران حظ و لذت می برد.

می گویند: مرض خودنمائی در زنان نسبت به مردان بیشتر است ، ولی ؛ مریضی چشم چرانی در مردها ، بیشتر رایج می باشد.

تعدادی از علماء بدین عقیده اند: اصطلاح چشم چرانی یا « ویرسم » اصطلاح فرانسوی است واز « ویر » به معنای «تماشاگر» گرفته شده، و یکی از اقسام امراض روانی به حساب می آید.

در کشور های اروپائی چشم چران درحالات متعدد منجر به تعقیب عدلی و قضائی گشته که به علاوه مطرح شدن تاوای ، عامل این حالت مرتکب به اشد مجازات نیز می گردد.

اطباء طی تحقیقاتی که بالای چشم چران ها به عمل آورده اند، بدین نتیجه رسیده اند: چشم چرانی هیجانانگیز ، اضطراب ، عدم اعتماد به نفس، را در انسان گسترش داده و در نهایت امر او را به حالات بی پروائی می کشاند

که نه تنها شخصیت او را در جامعه لکه دار می سازد، بلکه عبادات و به خصوص نماز او را هم باطل ساخته می تواند.

بنابر همین فهم منطقی است که خداوند متعال در سوره النور قرآن عظیم الشان در قدم اول برای مرد و در قدم دوم برای زن امر فرموده است که کنترل چشم خویش را در اختیار خود داشته باشند.

« قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (۳۰) » به مردان با ایمان بگو دیده فرو نهند و پاکدامنی ورزند که این برای آنان پاکیزه تر است زیرا خدا به آنچه می کنند آگاه است (۳۰) ... قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ ..... (به مردان بگو دیدگان خود را فرو خوابانند و... به زنان مؤمنه بگو دیدگان خویش را فرو خوابانند.)

ای پروردگارا مهربان!

ما را از مرض چشم چرانی، نگاه دار و برای ما قوت ایمان نصیب فرما تا دید چشم خویش از محرّمات نگاه داشته و خود را از این مرض نجات دهیم.

راه نجات از چشم چرانی :

پروردگار با عظمت؛ نعمت های بس بزرگی را برای ما انسانها اعطاء داده است: از جمله برای شنیدن «گوش»، برای استنشام «بینی»، برای خوردن و چشیدن «زبان»، برای درک کردن و فهمیدن «مغز و قلب» و برای دیدن و نگریستن «چشم ها»!

انتظاری که خالق یکتا از بندگان خویش دارد این است تا از این نعمات برای سعادت، رستگاری و آرامش استفاده کرده نه در راه حرام و یا به ضد و یا در دشمنی با آن ذات مقدس. این بدین معنی است که:

باگوش: آنچه را که او خالق یکتا؛ دوست ندارد، نشنوم.

با زبان: آنچه را که او رب العزت؛ راضی نیست، نجشیم و نگوئیم.

با چشمان: آنچه را که او ذات بینا؛ حرام شمرده، تماشا ننمایم.

یگانه راه چاره و علاج از چشم چرانی همین است که از حق تعالی خود خوف داشته باشیم و خود را از حرام نگاه کردن محفوظ داریم، به خاطر این که رعایت این امر الهی موجب سعادت دنیا و اخرات انسان می گردد. یکی دیگر از راه های علاجی را که علماء برای جلوگیری و راه نجات برای چشم چرانی توصیه نموده اند همان علاج منطقی است که پیامبر بزرگوار محمد صلی الله علیه وسلم، یک هزار و چهارصد سال قبل برای بشریت اعلان کرد، که عبارت از ازدواج شرعی و اسلامی و در سایه تفاهم مشترک می باشد:

پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید:

«يا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج، فانه اغض للبصر و احسن للفرج، و من لم يستطع فعليه بالصوم فانه لم وجاء» (ای جوانان، هر يك از شما که توان ازدواج را داشته باشد، باید ازدواج کنید! چون ازدواج چشم را بیشتر از هر چیز نگه می دارد و شرمگاه را بیشتر محافظت می کند، و هر که این توان را ندارد به او گرفتن روزه پیشنهاد می شود، چون روزه قاطع غریزه است.)

راه دیگری که علماء برای جلوگیری از مرض مهلك چشم چرانی پیشنهاد نموده اند، عبارت است از تزکیه و پاکی باطن «نفس» است! البته با تزکیه نفس می توان به سعادت انسانی رسید و همچنان بنابر احکام و دستاویز

کتاب الله و سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم است، می تواند خود را از این مرض حرام نجات داد. حق تعالی در سوره شمس قرآن عظیم الشان می فرماید: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا (۹) وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا (۱۰)» (به یقین رستگار شد کسی که نفس خود را پاک و صاف کرد، و به یقین زیان دید کسی که نفس خود را آلوده کرد.) (آیت : ۹)

علماء و مفسرین در مورد تزکیه نفس می نویسند: انسان زمانی می تواند نفس خویش را تزکیه کند که از تمام پلیدی ها دوری جوید، و به عقاید اصلی دین مقدس اسلام معتقد گردد، نه چیزی بر آنها زیاد کند و نه چیزی از آنها کم نماید؛ نه دست به بدعت بزند و نه چیزی را به نام دین که در اصل دین هیچ اساسی ندارد، قبول نماید. انسان زمانی می تواند به تزکیه نفس «باطن» دست یابد: از اخلاق رذیله و پلید و دوراز کرامت انسانی مانند: «کبر، حسد، ریا، حرص، بخل و خود خواهی ...» دوری جوید و از انجام گناه خود داری کند، و به جمیع صفات پسندیده و اخلاق فاضله و ملکات حسنه ملبس گردد.

در نهایت امر باید گفت که: چشم چرانی تیر زهر آلود و شیطانی است! انسان زمانی می تواند از آن نجات یابد و یا به لذت و راحت دست یابد، که خواهشات نفسانی خویش را داخل چوکات شرعی نموده و به طور واقعی مطابق بر دستاویز اسلامی عمل نماید.

پایان

تتبع و نگارش:

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی - سعید افغانی»

مدیر مرکز مطالعات ستراتیژیک افغان و

مسئول مرکز کلتوری دحق لاره- جرمنی

خواننده محترم!

لطفاً برای تکمیل این مبحث نظریات خویش را با من شریک سازید، تشکر از محبت و لطف شما! *

* یادداشت:

خوانندگانی که تمایل داشته باشند، در این بحث با همکار عزیز ما آقای داکتر صاحب به تبادل نظر بپردازند، می

تواند پیامهای شان را به آدرس پورتال ارسال دارند.

اداره پورتال AA-AA